

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ณ
สารบัญ	ช
สารบัญภาพ	ฎ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของโครงการวิจัย	3
ขั้นตอนและวิธีการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ระยะเวลาในการทำวิจัย	6
นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	9
แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	16
แนวคิดเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	17
แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	20
แนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์ แนวคิดการออกแบบตราสินค้าและ	
แนวคิดการออกแบบบรรจุภัณฑ์	21
แนวคิดการวิเคราะห์ SWOT Analysis	24
แนวคิดด้านโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และแนวทางคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล	
หนึ่งผลิตภัณฑ์ ปี พ.ศ. 2549	25
การรับรองคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)	30
แนวทางการวิเคราะห์ทางด้านการจัดการการตลาดในวิสาหกิจชุมชน	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหัตถกรรมโลหะ	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	47
ระเบียบวิธีวิจัย	47
ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง	47
แผนดำเนินการวิจัย	48
เครื่องมือในการวิจัย	51
กิจกรรมในการวิจัย	53
การจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 1	53
การจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 2 SMEs ไทยเข้มแข็งด้วย ICT	54
การจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 3 สัมมนาเครือข่ายทางรอด SMEs	56
การจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 4 ยุทธศาสตร์การค้า การลงทุน และการตลาด	57
การจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 5 เปิดแผนที่เศรษฐกิจปี 54 จัดทัพ SME	
ก้าวไกลสู่ AEC	59
การจัดนิทรรศการ มุ่งแก้ปัญหาด้านนาผ่านสายธารแห่งกาลเวลา	60
การสัมมนาโครงการสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการเศรษฐกิจสร้างสรรค์	
ระดับประเทศภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555”	61
การอบรมเศรษฐกิจด้านนาเชิงสร้างสรรค์	63
การจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 6 การออกแบบตราสินค้าและ	
การออกแบบบรรจุภัณฑ์	64
การสัมมนา การเตรียมความพร้อมในการส่งออกสู่ตลาดสหรัฐอเมริกา	65
การจัดนิทรรศการ มิตีสัมพันธ์ศิลปวัฒนธรรมเชิงช่าง	66
การประมวลผลการจัดกิจกรรม เพื่อนำไปสู่ผลการวิจัยระยะต่อไป	67
บทที่ 4 บริบทจังหวัดเชียงใหม่	69
ประวัติความเป็นมาของเชียงใหม่	69
ภูมิศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่	71
ข้อมูลประชากรจังหวัดเชียงใหม่	72
ลักษณะการปกครองของจังหวัดเชียงใหม่	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ประเพณีและวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่	72
เศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่	73
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่	74
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	74
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่	75
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่	75
บทที่ 5 สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของผู้ประกอบการธุรกิจหัตถกรรมสาขา งานโลหะจังหวัดเชียงใหม่	76
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณศิริก สิริธิการ	76
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มนายสนธิ พันธวงศ์	80
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณ	82
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณดวงใจ ปัญญาวงศ์	86
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณเหตย์รัตน์ ไชยรักษ์	89
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณสุพรรณ สิริธิการ	92
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณวัฒนา เรือนศรี	95
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณรัตติลา พรหมมี	98
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มแกะสลักล้านนา	101
ขั้นตอนการผลิตหัตถกรรมงานโลหะ	103
บทที่ 6 วิเคราะห์การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในงานหัตถกรรมสาขาโลหะ ของจังหวัดเชียงใหม่	114
วิเคราะห์การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในงานหัตถกรรมสาขาโลหะของ จังหวัดเชียงใหม่	114
การวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ SWOT Analysis ในการบริหารจัดการธุรกิจ	126
บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	140
บริบทและศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมโลหะในจังหวัดเชียงใหม่	140
วิเคราะห์ความสอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	
ด้านงานหัตถกรรมโลหะในจังหวัดเชียงใหม่	143
ระดับชุมชน ระดับประเทศสู่สากล	144

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

เพื่อสืบพทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมโลหะ
ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น
ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

146

บรรณานุกรม

147

ภาคผนวก

153

ภาคผนวก ก แบบสอบถาม

154

ภาคผนวก ข ตารางการจัดกิจกรรม อบรม ถิ่นมณา การเรียนรู้ในโครงการวิจัย

180

ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย

182

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 2.1	หลักเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	10
ภาพที่ 2.2	นพ.กัมปนาท ตันสัจจนตรกุล	11
ภาพที่ 2.3	ดร.วิโรจน์ สันติประภาพร	11
ภาพที่ 2.4	ศ.ดร. อภิชาติ พันธเสน	12
ภาพที่ 2.5	เอ็นนู ซื่อสุวรรณ	14
ภาพที่ 2.6	ม.ร.ว. ดัชนีราพิมล ตุงคนาค	15
ภาพที่ 2.7	ผศ. ดร. ชัยยง เทาประเสริฐ	18
ภาพที่ 2.8	รศ. สายันต์ ไพรัชญะจิตร	19
ภาพที่ 2.9	ศ. ดร. เอกวิทย์ ณ ถลาง	19
ภาพที่ 2.10	การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ภาพเมืองและสากล	26
ภาพที่ 3.1	ภาพบรรยากาศการจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 1 ซึ่งมีผู้วิจัยเข้าร่วมด้วย	53
ภาพที่ 3.2	การอบรม เรื่อง SMEs ไทยเข้มแข็งด้วย ICT	55
ภาพที่ 3.3	ภาพบรรยากาศการสัมมนา เรื่อง SMEs ไทยเข้มแข็งด้วย ICT	55
ภาพที่ 3.4	การสัมมนา “กลยุทธ์ทางรอด SMEs” ได้รับความร่วมมือจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	56
ภาพที่ 3.5	ภาพบรรยากาศการสัมมนาในภาคบ่าย เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ	57
ภาพที่ 3.6	ภาพบรรยากาศการบรรยายเรื่องการวางแผนภาษีกับธุรกิจของวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผนภาษี	58
ภาพที่ 3.7	ภาพบรรยากาศการบรรยายเรื่องการวางแผนภาษีกับธุรกิจของวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผนภาษีจากธนาคารเกียรตินาคิน โดยมีผู้ประกอบการ กลุ่มธุรกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงกลุ่มผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยเข้าร่วมงานด้วย	58
ภาพที่ 3.8	ภาพบรรยากาศการสัมมนา เรื่อง เปิดแผนที่เศรษฐกิจปี 54 จัดทัพ SME ก้าวไกลสู่ ACE จัดโดย ธนาคารทหารไทย จำกัด มหาชน	60
ภาพที่ 3.9	บรรยากาศการจัดนิทรรศการมองภูมิปัญญาผ่านสายธารแห่งกาลเวลา	61

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 3.10	ภาพบรรยากาศการสัมมนา เรื่อง “โครงการสัมมนาและประชุม เชิงปฏิบัติการเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ระดับประเทศภายใต้ แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555” โดย กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์	62
ภาพที่ 3.11	ภาพบรรยากาศการสัมมนา เรื่อง “เศรษฐกิจล้านนาเชิงสร้างสรรค์” จัดโดยวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่63	
ภาพที่ 3.12	ภาพบรรยากาศการของการให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติการทาง การออกแบบตราสินค้าและการออกแบบบรรจุภัณฑ์	64
ภาพที่ 3.13	ภาพบรรยากาศการของการสัมมนา เรื่อง “การเตรียมความพร้อม ในการส่งออกสู่ตลาดสหรัฐอเมริกา”	65
ภาพที่ 3.14	ภาพบรรยากาศการ การจัดนิทรรศการ “มิติสัมพันธ์ศิลปวัฒนธรรมเชิงช่าง” โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เป็นประธานในพิธีเปิด รวมถึงอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ให้เกียรติเข้าร่วมพิธี และภาพบรรยากาศการ การสัมมนาเรื่อง “แนวทางการคัดสรรสุดยอด หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย” ณ ห้องสำนักงานศึกษา อาคารเทพรัตนราชสุดา	66
ภาพที่ 4.1	บริเวณเวียงกุมกามในอดีตที่อำเภอสารภีปัจจุบัน	70
ภาพที่ 4.2	ราบลุ่มระหว่างภูเขาที่สามารถทำการเกษตรได้	71
ภาพที่ 4.3	การเกี่ยวข้าวในนา	73
ภาพที่ 4.5	ภาพวัดต้นเกว๋น (วัดอินทราวาส)	76
ภาพที่ 4.6	ภาพหมู่บ้านเหมืองกุง	76
ภาพที่ 5.1	การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ โดยนักศึกษาศาสาวิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	78
ภาพที่ 5.2	คุณมณฑกานต์ ตันทรรัตน์และผลิตภัณฑ์	84
ภาพที่ 5.3	ขั้นตอนการนวดนทองแดงรูปพระพิฆเนศ	86
ภาพที่ 5.4	คุณดวงใจ ปัญญาวงศ์ และการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ	87
ภาพที่ 5.5	ผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ	89
ภาพที่ 5.6	ผู้ประกอบการ คุณหทัยรัตน์ ไชยรักษ์	91

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 5.7 ผู้ประกอบการและการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโดยนักศึกษาสาขา วิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	93
ภาพที่ 5.8 ผลิตภัณฑ์ของชุมชนสุพรรณ สิทธิการ	95
ภาพที่ 5.9 ผู้ประกอบการและการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโดยนักศึกษา สาขาวิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	97
ภาพที่ 5.10 การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโดยนักศึกษาสาขาวิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	99
ภาพที่ 5.11 แผ่นอลูมิเนียม 105	
ภาพที่ 5.12 แผ่นแบบและสวดลาย และการเขียนแบบลงบนแผ่นทองแดง	105
ภาพที่ 5.13 ค้อน	105
ภาพที่ 5.14 ตัวสลัดดัน	106
ภาพที่ 5.15 ไม้ตะไม	106
ภาพที่ 5.16 กรรไกรสำหรับตัดแผ่นอลูมิเนียม	107
ภาพที่ 5.17 ถังแก๊ส	107
ภาพที่ 5.18 ชัน	107
ภาพที่ 5.19 กระดาษ	108
ภาพที่ 5.20 แปรงทองเหลือง	108
ภาพที่ 5.21 ตะไบ	108
ภาพที่ 5.22 กระดาษทราย	109
ภาพที่ 5.23 อุปกรณ์รื้อดำ และระบายสีงาน	109
ภาพที่ 5.24 การเผาแผ่นอลูมิเนียม	109
ภาพที่ 5.25 การชุบสีให้โค้งขึ้น	110
ภาพที่ 5.26 การเผาขัดลงในแผ่นอลูมิเนียม	110
ภาพที่ 5.27 ชิ้นงานที่ยึดติดกับแผ่นไม้	111
ภาพที่ 5.28 การวาดลายลงชิ้นงาน	111
ภาพที่ 5.29 การตอกลาย	112
ภาพที่ 5.30 การเผาเพื่อนำชิ้นออก	112
ภาพที่ 5.31 การขัดชิ้นงานให้ขึ้นเงา	113

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ความสัมพันธ์ของ 4Ps และ 4Cs	32
ตารางที่ 3.1 รายชื่อกลุ่มผู้ประกอบการหัตถกรรมงานโลหะที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย	48
ตารางที่ 3.2 แผนการดำเนินการวิจัยในปี 2553 ของหัตถกรรมงานโลหะ	50
ตารางที่ 3.3 การประมวลผลการจัดกิจกรรม เพื่อนำไปสู่ผลการวิจัยระยะต่อไป	67
ตารางที่ 5.1 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มฮ่วมเฮียนศิลป์	79
ตารางที่ 5.2 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มนายสนธิ พันธ์วงศ์	82
ตารางที่ 5.3 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณ	85
ตารางที่ 5.4 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณดวงใจ ปัญญาวงศ์	88
ตารางที่ 5.5 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณหทัยรัตน์ ไชยรักษ์	91
ตารางที่ 5.6 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณสุพรรณ สิทธิการ	94
ตารางที่ 5.7 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณวัฒนา เรือนศรี	97
ตารางที่ 5.8 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณรัตติกาล พรหมมี	100
ตารางที่ 5.9 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มแกะสลักแผ่นแร่ล้านนา	103
ตารางที่ 6.1 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการเลือกสรรวัตถุดิบ	115
ตารางที่ 6.2 การบริหารงานในการผลิตหัตถกรรมสาขาโลหะ	116
ตารางที่ 6.3 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในบริหารสถานที่ ในการปฏิบัติงานหัตถกรรมโลหะ	118
ตารางที่ 6.4 การออกแบบผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาโลหะ	119
ตารางที่ 6.5 การประชาสัมพันธ์ของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาโลหะ	121
ตารางที่ 6.6 ช่องทางในการจัดจำหน่ายของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาโลหะ	123
ตารางที่ 6.7 การวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ SWOT ในการบริหารจัดการธุรกิจ ของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาโลหะ	139

สารบัญแผนภูมิ

		หน้า
แผนภูมิที่ 5.1	โครงสร้างของกลุ่มฮ่วมเขียนศิลป์	80
แผนภูมิที่ 5.2	โครงสร้างของกลุ่มหัตถศิลป์ด้านนาวิศรสุพรรณ	82
แผนภูมิที่ 5.3	โครงสร้างของกลุ่มหัตถศิลป์ด้านนาวิศรสุพรรณ	85
แผนภูมิที่ 5.4	โครงสร้างกลุ่มของคุณดวงใจ ปัญญาวงศ์	88
แผนภูมิที่ 5.5	โครงสร้างกลุ่มของคุณหทัยรัตน์ ไชยรักษ์	92
แผนภูมิที่ 5.6	โครงสร้างกลุ่มของคุณสุพรรณ ลิทธิการ	95
แผนภูมิที่ 5.7	โครงสร้างกลุ่มของคุณวัฒนา เรือนศรี	98
แผนภูมิที่ 5.8	โครงสร้างภายในกลุ่มของคุณรัตติกาล พรหมมี	101
แผนภูมิที่ 5.9	โครงสร้างของกลุ่มแกะสลักแผ่นแร่ล้านนา	103
แผนภูมิที่ 6.1	แหล่งวัตถุดิบที่ผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาโลหะซื้อประจำ	116
แผนภูมิที่ 6.2	การบริหารงานในการผลิตหัตถกรรมสาขาโลหะ	117
แผนภูมิที่ 6.3	การเปรียบเทียบสถานที่ในการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ หัตถกรรมสาขาโลหะ	119
แผนภูมิที่ 6.4	การออกแบบผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาโลหะ	120
แผนภูมิที่ 6.5	การประชาสัมพันธ์ของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาโลหะ	122
แผนภูมิที่ 6.6	ช่องทางในการจัดจำหน่ายของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาโลหะ	124